

K NĚKTERÝM OTÁZKÁM BOJE S VÝSADKY NEPŘÍTELE

V soudobém boji a operaci se stále více a právem dostává do popředí požadavek aktivního ničení vzdušného výsadku nepřítele. Při realizaci tohoto požadavku vycházíme z celkové analýzy určitých **základních předpokladů**, mezi které patří:

- časové období skutečného použití vzdušného výsadku,
- možnosti využití momentu překvapení (různé formy),
- druh výsadku (síly, hloubka vysazení, předpokládané zaměření, doba bojové činnosti v týlu protivníka),
- způsoby bojového použití s důrazem na varianty vysazení,
- předpokládané bojové možnosti jednotlivých druhů výsadku nepřítele,
- způsob zabezpečení výsadku dalšími prostředky,
- popř. další formy bojového použití výsadků nepřítele.

Rozebereme si obsah těchto základních předpokladů. **Prvním předpokladem** je vymezit jednotlivá **časová období skutečného použití** vzdušného výsadku nepřítele. Podle názorů vojenských teoretiků NATO, jakož i ustanovení amerických a západoněmeckých řádů a předpisů se předpokládá, že **část nebo brigádní aeromobilní taktické uskupení** může být vysazeno k plnění taktických i operačně taktických úkolů od **prvého** dne bojové činnosti. Trochu jiné je to u **operačního výsadku**, kde se předpokládá, že bude vysazen za 3 až 4 dny po zahájení a úspěšném rozvíjení útočné operace. Z toho vyplývá, že vojska mohou připravit účinná protiopatření v době, kdy nepřítel zahájí bojovou činnost.

Nepřítel však nemusí použít vzdušné výsadky až po zahájení agrese nebo pouze v jejím průběhu. Nemusí se přísně držet zásad v souladu s jejich předpisy. Nedocenění těchto skutečností může negativně ovlivnit včasnou přípravu předurčených jednotek a útvarů pro boj s výsadkem nepřítele.

Časově můžeme jednotlivá období předpokládaného použití vzdušných výsadků nepřítele vymezit do **čtyř fází**:

1. Před zahájením agrese nepřítelem. Zde může použít zejména speciálních výsadků v rozmezí několika měsíců, týdnů anebo dnů před vlastní agresí.

2. Při zahájení agrese přímo masovým použitím různých druhů vzdušných výsadků o různé síle a předurčení. Podrobnější varianta je uvedena ve VM čís. 6/79.

3. V průběhu agrese podle celkového vývoje. Přitom můžeme počítat i s použitím výsadků o větší síle, do podstatně větších hloubek k vedení „dlouhodo-

bé“ bojové činnosti i od armádních sborů, které v současné době s tímto „nepočítají“.

4. Po odražení agrese při vedení obranné operace nepřítelem a zejména po úspěšném zahájení a rozvíjení protiúderu zálohami skupiny armád.

Mohou se vyskytnout popř. i další nové fáze v důsledku rozvoje vzdušných výsadek.

Druhým předpokladem je vytypování **předpokládaných možností** nepřítele ve využití momentu překvapení.

Historie nás učí, že při bojovém použití vzdušných výsadek bylo skutečného úspěchu dosaženo všude tam, kde se maximálně využil moment překvapení. Současně také, pokud se při vysazení aplikovaly různé, popř. zcela nové formy. Uvedme si některé příklady.

Prvenství v prosazování nových myšlenek v oblasti různého použití vzdušných výsadek bezprostředně patří Rudé armádě. Třicátá léta se vyznačovala tím, že v Sovětském Svazu se věnovala značná pozornost rozpracování nové teorie hlubokého boje a útočné operace. Kladl se důraz na součinnost mezi rozhodnými účinnými akcemi pěchoty, mezi letectvem, dělostřelectvem, tanky a zejména novým druhem vojsk — vzdušným výsadkem.

První **přistávací výsadek** v počtu 15 mužů byl úspěšně použit k plnění **průzkumných úkolů** při zjišťování rozmístění bandy basmačů na podzim roku 1929. O necelý rok později opět přistávací výsadek v počtu již 45 mužů dovedným manévrem přehradil ústupové cesty, vytvářel léčky a zničil tuto bandu, která měla téměř desetinašobnou převahu. Prakticky šlo o **první bojové použití přistávacího výsadku** ve vojenské praxi.

První padákový výsadek byl ve vojenské historii vůbec vysazen při ukázkovém cvičení Moskevského vojenského okruhu dne 2. 8. 1930 v prostoru Voroněže v počtu 12 osob. V roce 1935 se na velkých manévrech vojsk Kyjevského vojenského okruhu, poprvé ve světové vojenské praxi, ověřovala nová sovětská teorie hlubokého boje a útočné operace. Kromě střeleckých a jezdeckých svazků se účastnil i mechanizovaný sbor a **smíšený výsadek**. Mocným dojmem na přítomné zahraniční pozorovatele zapůsobily hromadné útoky tanků a shození velkého výsadku v počtu 2 953 mužů.

Historie dokazuje, že v Sovětském svazu vytvořili **základní koncepci** v používání vzdušných výsadek.

Při použití vzdušného výsadku je tedy rozhodující moment překvapení. Je to velmi důležitý faktor, který ztrácí na své účinnosti jen pokud by se formy použití a vysazení stereotypně opakovaly.

I v tomto směru nám nabízí zkušenosti nedávná historie. Na počátku druhé světové války fašistická wehrmacht úspěšně použila **diverzních výsadek** proti Polsku, které byly organizovány z kolísavých živlů, nespokojenců včetně zfanatizovaných chlapců. Při obsazení námořních přístavů a letišť v Norsku byl vysazen **námořní výsadek** podporovaný palbou z „neutrální lodi“, která několik dnů předem zakotvila v přístavu. Nebo při obsazení pevnosti Eben-Emael a Albertova kanálu v Belgii využili **kluzáků** odpoutaných od vlečných strojů ještě za tmy a nad územím Německa.

Moment překvapení ovlivňoval i způsoby vysazení. V roce 1941 při obsazení Kréty za bombardovacími letouny byly připojeny **kluzáky**, po jejich přistání byl vysazen **padákový výsadek** a na závěr **námořní výsadek**.

Podle zkušeností z lokálních válek při neúspěšných bojích o město Seul v Koreji v roce 1950, kdy již docházelo k evakuaci amerických jednotek, pro-

vedly překvapivé vysazení námořního výsadku na opačné straně země u Inčonu. Obdobně bleskové zakončení agrese v Egyptě v roce 1956 ovlivnilo vysazení **vzdušného a námořního výsadku**. Ovládnutí letiště El Gamil a obsazení průsmyku Mitla umožnilo rychlý postup k Suezmu a k východnímu pobřeží Akabského zálivu. Zvláštností bylo, že padákový výsadek byl v průběhu bojů zesílen **námořní pěchotou přepravovanou na vrtulnících**.

Uvedené příklady ukazují, že v **soudobém boji** bude pravděpodobný nepřítel **využívat dalších i méně známých forem** použití vzdušného výsadku s **maximálním využitím momentu překvapení**.

V **prvém časovém období** není vyloučeno, že nepřítel použije „turistů“ příslušníků **speciálních výsadek** k organizování nepokojů za přispění „páté kolony“. Právě ta se může vytvářet z různých protistátních živlů, dalších nesympatizujících s dnešním režimem, různých „osvětářů“ z roku 1968, řady vyvlastněných majitelů továren a dalších. Nemůžeme opomíjet i účinnost psychologického působení na široké masy obyvatelstva (panika, zaručené zprávy, situace v zásobování, teror, nedostatek základních potřeb atd.). V této době je třeba počítat i s určitou účastí zastupitelských orgánů a úřadů dislokovaných na území státu.

V **druhém časovém období** k využití momentu překvapení může nepřítel využít území neutrálních států, popř. nezúčastněných zemí **k souseděování výsadekových jednotek, dopravního letectva** a k bojové přepravě vzduchem mimo účinný dostřel prostředků PVO našich vojsk. Jednotlivé druhy výsadku nepřítel se mohou též dostávat do týlu vojsk s využitím **kosmického prostoru** anebo po zemi — překročením státní hranice od sousedních států.

Obdobně v **dalších časových obdobích** mohou být použity různé varianty, které nás nutí neustále hledat účinná protipatření.

Třetím předpokladem je **druh výsadku** nepřítel, který může být vysazen do prostoru rozmístění vojsk.

Z celkové rozlohy teritoria našeho státu značná část tvoří zájmový prostor, kde je rozmístěna operační sestava vojsk prvního sledu frontu včetně příslušných týlových prostorů. Podle soudobých možností nepřítel můžeme počítat s tím, že do **prostoru rozmístění vojsk** bude vysazen **jákykoliv druh vzdušného výsadku** nepřítel **o různé síle** a od **minimální** do **maximální hloubky**.

Nebude však správné vycházet z matematických předpokladů podle variant bojové sestavy nepřítel při zahájení agrese a na tomto základě stanovit kolik výsadek, jakých a kam může nepřítel vysadit. Rozhodující bude moment překvapení. Ten spočívá i v tom, že od jedné divize může být podle současných norem a možností vojskového letectva vysazen **pouze jeden výsadek**. Ve skutečnosti může dojít k vysazení několika výsadek. Obdobně tomu bude u armádního sboru nebo skupiny armád. A mnohdy dojde k vysazení do prostorů, které podle předem vyhodnocených zámyslů a předpokladů mohou mít dočasně podřadný charakter.

Jakým způsobem budeme ničit jednotlivé druhy výsadku nepřítel v prostoru rozmístění vojsk?

Veškeré **speciální výsadky** v hodnotě skupiny (5—14 osob) by měly ničit v **prvém pořadí složky ministerstva vnitra**. Je samozřejmé, že celkový počet vysazených skupin nepřítel může dosahovat počtu několika desítek. V této době **jednotky LM** by měly věnovat **maximální pozornost zejména ochraně důležitých objektů, jakož i přístupů k nim**.

Složky MV a jednotky LM se však budou stěžít podíllet na aktivním ničení **dalších druhů výsadků** nepřítele. K tomu nemají přizpůsobenou organizační strukturu včetně bezprostředně nutných zbraní a bojové techniky. Proto je vhodné úkoly a zaměření těchto složek a jednotek **přísně diferencovat**.

Vojska budou ničit vzdušné výsadky nepřítele při **krátkodobém vysazení** (maximálně do 24 hodin, kde jde o taktické výsadky a vzdušné výsadkové přepady) a **dlouhodobém vysazení** (po dobu několika dnů, zpravidla operační výsadek).

V souladu s příslušnými předpisy a řády aktivní likvidaci výsadků nepřítele bude organizovat a řídit příslušný vševojskový velitel za předpokladu vysazení jednotlivých druhů výsadků do týlu útvarů, svazků nebo operační sestavy armád, popř. frontu.

Ovšem zde vycházíme z celkových možností příslušného velitele a konkrétně jaké síly a prostředky pro boj s výsadkem nepřítele může skutečně vyčlenit. Mnohdy může dojít k situaci, že zejména po jaderných úderech a vysazení výsadku nepřítele v hodnotě několika praporů nebo brigády nebude mít dostatek záloh. Pak účinný boj proti výsadkům nepřítele by si zasluhoval jiné řešení, které by bylo úzce spjato s organizační strukturou vojsk.

Čtvrtým předpokladem je určit možný **způsob bojového použití** výsadku nepřítele. Ve většině případů bude plně závislý nejen na druhu výsadku, ale i charakteru předpokládaného bojového úkolu v týlu našich vojsk. Současně i na celkové hodnotě vysazených jednotek, bojové techniky, vozidel a materiálu, která bude určitým způsobem limitována počtem a typem dopravních letounů a vrtulníků. V neposlední řadě v úzké návaznosti na celkové počty dopravního letectva a možnosti bojové přepravy vzduchem závisí i předpokládané varianty vysazení.

Jak možnosti bojové přepravy vzduchem ovlivňují varianty vysazení, ukáží na příkladě.

V soudobých podmínkách se předpokládá, že bojová přeprava **padákového výsadku** vzduchem z výchozího prostoru pro vysazení (v hlubokém týlu vlastního teritoria) může probíhat ve výšce až kolem 10 000 m. Při přibližování k čáře dotyku může výška dosahovat pouze 300 až 3 000 m. Výsadkáři s využitím stabilizačních padáků mohou seskočit i v průběhu letu k určenému cíli. Tím dochází k situaci, že výsadek je průběžně vysazen do několika prostorů na přistávací plochy o různých rozměrech. Zejména vysazení pomocí stabilizačního padáku podstatně ztěžuje připravit účinná protipatření proti výsadku během jeho klesání, které dosahuje rychlosti 25 m/s. V bezprostřední vzdálenosti nad terénem ve výšce 100–150 m/SOL je otevřen hlavní padák.

Zcela jiný způsob bojové přepravy vzduchem a vysazení se aplikuje u **speciálního výsadku**, který může být vysazen v menších skupinkách (3–5 mužů). Při vysazení z velké výšky probíhá seskok na ruční otevírání hlavního padáku se současným automatickým otevřením podle přístrojů a nastavené nadmořské výšky. Ke zmenšení rozptylu po přistání se využívají různé kombinace „společných“ padáků.

Dopravní letouny mohou však pronikat do týlu našich vojsk v malé (200–300 m), popř. v přízemní výšce (do 100 m). Moderní typy padáků umožňují bezpečné vysazení osob z výšky 150–100 m nad terénem. Obdobně vysazování z výšky 60–80 m pomocí nákladních padáků různého materiálu o hmotnosti do 1000 kg. Jsou také ověřeny způsoby bezpadákového vysazení nákladu a bo-

jové techniky až do hmotnosti 15 000 kg pomocí speciálního háku a pozemního brzdícího zařízení.

Uvedl jsem některé možnosti vzdušných výsadků nepříteli, které musíme průběžně vyhodnocovat a přijímat účinná protipatření. Zde nemají místo teoretické úvahy, že výsadek nepříteli bude včas zpozorován po vysazení, čímž se vytvoří podmínky pro jeho likvidaci. Popřípadě, že k jeho shromáždění po vysazení bude potřebovat delší dobu apod.

Patým předpokladem je stanovení předpokládaných **bojových možností** jednotlivých druhů výsadku nepříteli. Např. vojskové letectvo západoněmeckého armádního sboru je schopno lehkým dopravním leteckým plukem (2 roty každá po 2 vrtulnících UH-1B, nosnost 2 200 kg nebo 12 osob) přepravit celkově 88 tun. Dále střední dopravní letecký pluk (2 roty à 16 vrtulníků CH-53G, nosnost 9 000 kg nebo 38 osob) přepraví celkově naráz 315 000 kg. Každá letecká rota tohoto praporu je schopna přepravit za normálních podmínek až dvě mechanizované nebo motorizované roty bez vozidel, prakticky kolem 456 vojáků s osobní výstrojí a výzbrojí nebo 48 t materiálu. Z toho vyplývá, že celkově letecký prapor může přepravit až **zesílený prapor** s částí organické dopravní techniky.

Podle západoněmeckých názorů je pro boj v týlu protivníka předurčena především **vzdušná výsadková jednotka**, která má výzbroj a organizaci **přízpůsobenou bojovým úkolům a způsobům vysazení** na padácích nebo pro přepravu vrtulníků, popř. dopravními letouny. Ostatní mechanizované nebo motorizované jednotky mohou být vysazeny pouze s částí bojové techniky, ale s podstatně větším počtem protitankových zbraní.

Proto při vysazení vzdušného výsadku nepříteli v hodnotě **roty, praporu nebo brigády** bude třeba vyčlenit téměř stejné hodnoty jednotek z vlastních vojsk. V případě, že výsadek nepříteli bude vysazen v horském a zalesněném prostoru, pak bude nutné k jeho likvidaci vyčlenit 1 1/2 násobné hodnoty. Dokonce za situace, že povede obranný boj nebo při činnosti na velkém prostoru předpokládáme potřebu 2—3 násobné hodnoty oproti síle nepříteli. Je samozřejmé, že tyto požadavky ovlivní organizační struktura vlastních vojsk a pravděpodobného nepříteli. Přitom uvedený rozsah je neúměrný soudobým možnostem vojsk v rámci operační sestavy. V souvislosti s tím je třeba zvážit, zda nebude vhodné změnit organizační strukturu některých jednotek, popř. vytvořit **nové jednotky** předurčené pro boj s výsadky nepříteli.

Šestým předpokladem je vymezit rozsah a **způsob zabezpečení** vzdušného výsadku nepříteli dalšími prostředky.

Zkušenosti z druhé světové války a zejména lokálních válek dokazují, že jakýkoliv náznak použití vzdušných výsadků vytvářel u vojsk neustálou úhrozou. V této souvislosti bylo třeba vyčleňovat další zálohy nejen pro obranu a ochranu důležitých objektů a zařízení v bojovém pásmu, ale i v hlubokém týlu. Určitá nejistota, kdy, kam a jakým způsobem může být výsadek použit, zvyšovalo napětí a vyvolávalo depresivní stavy u vojsk.

V soudobém boji patří mezi **prvořadě požadavky** aktivně vyhledávat vzdušné výsadky nepříteli ještě ve výchozím prostoru pro vysazení, vedení rozhodujících úderů během soustřeďování, při bojové přepravě vzduchem a vysazení nebo v krajním případě jeho zničení bezprostředně po vysazení.

Tyto požadavky z naší strany vyžadují vyčlenit značné síly a prostředky z vojsk. Ze strany nepříteli ovlivňují konkrétní způsob zabezpečení vzdušného výsadku dalšími prostředky armádního sboru nebo skupiny armád.

Podle vojenských teoretiků NATO hlavním předpokladem úspěchu bojového použití vzdušného výsadku je:

- zabezpečení veškeré činnosti počínaje od zaujetí prostorů soustředění až po vysazení a vedení bojové činnosti,
- dokonalá organizace PVO prostorů soustředění, odletových letišť a zejména prostoru vysazení po celou dobu vedení boje v týlu protivníka,
- učlenění prostorů soustředění na velkém prostoru a volba většího počtu výchozích prostorů pro vysazení,
- rozdělení výsadku na menší jednotky a sledy, jakož i maximální zkracování všech etap přípravy,
- přelet z různých směrů a v různých výškách,
- vybojování nadvlády ve vzduchu s důrazem na pásmo přeletu a prostor vysazení,
- účinná letecká podpora taktického, vojskového, popř. dalšího letectva včetně bitevních vrtulníků,
- vedení jaderných úderů na operační zálohy, letectvo a prostředky protivzdušné obrany protivníka, které může použít ke zničení výsadku.

Podle zahraničních teoretiků celková rozloha výchozího prostoru pro vysazení může dosahovat různé rozměry. Např. pro výsadek v síle **praporu** se bude vyčleňovat 1 hlavní a záložní letiště a vyčkávací prostor o rozloze 15 km² (3 × 5 km). Pro výsadkovou **brigádu** již 4 až 5 hlavních a stejný počet záložních odletových letišť při celkové rozloze výchozího prostoru 300 až 500 km² (15 × 20 km až 20 × 25 km). Oproti tomu pro vzdušnou výsadkovou **divizi** může rozloha výchozího prostoru dosahovat 4 800 až 7 000 km² (60 × 80 až 70 × 100 km) s potřebou 13 až 20 hlavních a záložních odletových letišť.

Tyto normy platí pouze pro jednotlivé výsadky, kterých ve skutečnosti v rámci armádního sboru nebo skupiny armád může být několik. Z toho může me vyvodit i předpokládanou potřebu sil a prostředků u vojsk pro boj s výsadky nepřítelů.

Posledním předpokladem je ujasnit si případné další formy bojového použití vzdušných výsadků nepřítelů. V pásmu bojové činnosti vojsk můžeme předpokládat, že budou působit **všechny druhy výsadku nepřítelů. Nejčastěji** to budou **speciální výsadky** předurčené k diverzní, záškodnické činnosti a plnění dalších speciálních úkolů. Obdobně i jednotky nepřítelů předurčené k vedení zejména dlouhodobého průzkumu a k zabezpečení neustálého předávání nejnovějších zpráv z týlu našich vojsk. Mimo aktivní činnosti speciálních skupin, skupinek, popř. i diverzních dvojic nepřítelů můžeme počítat s velmi častým využitím vzdušných výsadků k plnění **taktických** úkolů a vzdušných **výsadkových případů** formou zejména **krátkodobé bojové činnosti** maximálně do 24 hodin. Tyto formy a druhy výsadků mohou mít přímo **masový charakter**, což může být jako velká úhroza pro náš týl.

Vzhledem k požadavkům komplexního zabezpečení výsadku v hodnotě **brigády** (kolem 2 800 osob s potřebou 80 dopravních letounů) nebo dokonce výsadkové **divize** (14 000 osob s celkovým množstvím **460—520** dopravních letounů typu C-130, C-124 a C-141) můžeme pokládat, že k takovým vysazením bude docházet **pouze v ojedinělých případech**.

Další formy bojového použití se objeví s neustále narůstající aeromobilitou pozemních vojsk, která je charakterizována velkou pružností, manévrovací schopností, rychlostí vysazení, bezprostředním zahájením bojové činnosti po

dosažení stanoveného prostoru při zabezpečení značného taktického i operačního překvapení. Podle amerických předpisů může dojít k vysazování **části** nebo **celého brigádního aeromobilního taktického skupení** (tři prapory a posilové jednotky druhů vojsk), popř. i **aeromobilní divize** (přes 17 000 osob a kolem 422 vrtulníků typu OH-6A, AH-1G, UH-1H a CH-47).

Nemůžeme též vyloučit, že do prostoru vojsk mohou být vysazeny vzdušné výsadky nepřítele a aeromobilní vojska s různou kombinací a v současné době s neznámými prostředky.

Soudobá **protivýsadková obrana** tvoří součást bojové činnosti u všech vojsk, které jsou k této činnosti nejen dostatečně vyzbrojeny, ale i vycvičeny. Ovšem může dojít k situacím, kdy nepřítel použije vzdušných výsadků v podstatně **větším měřítku** a do více **prostorů**. Pak půjde o to, v jakém rozsahu můžeme předpokládat se zásahem proti výsadku nepřítele prostředky a silami vojsk, která v této době plní různé úkoly v pásmu bojové činnosti. Popřípadě zda pouze zálohy postačí vést aktivní a souběžný zásah do různých prostorů.

Nechci, aby vznikl dojem, že vlastní vojska v současné organizační struktuře nejsou schopna aktivně vyhledávat a zejména ničit výsadky nepřítele. Ovšem, chceme-li určitý problém řešit, můžeme si stanovit i nepříznivé pro nás varianty a vyvozovat teoretické závěry, jak předcházet vysazení těchto výsadků, popř. jak je ničit **bezprostředně** po vysazení v jednotlivých prostorech rozmístění vojsk.

Závěry se pak odrazí v opatřeních u vojsk (jednotlivých organizačních stupňů). Tato mohou zahrnovat:

- všechny **prostředky průzkumu** (včetně kosmického) budou neustále upřesňovat dislokaci výsadků nepřítele (prostory mírové dislokace, prostory soustředění, výchozí prostory pro vysazení s důrazem na vyčkávací prostory a předpokládaná odletová letiště),

- vyčlenění části **pohotovostních sil** raketového vojska, dálkového bombardovacího a strategického letectva k vedení bezprostředně nutných úderů,

- předurčení části stíhacího letectva a prostředků PVO jako **mobilní zálohy** k aktivnímu ničení vzdušných výsadků nepřítele ve vzduchu přehrazováním přiletového směru a pásma přeletu dopravního letectva nepřítele,

- vyčlenění **mobilní zálohy PVO** a dalších nezbytně nutných prostředků od vojsk k zabránění zásobování vzdušného výsadku nepřítele vzdušnou přepravou čerstvých jednotek, bojové techniky a zejména veškeré munice a různého spotřebního materiálu,

- u vojsk vytvořit jako pevnou součást bojové sestavy **protivýsadkové zálohy**, které co do síly a vybavení diferencovat podle organizačních stupňů.

Tento nový prvek bojové sestavy může mít víceúčelové využití. Mimo předurčení pro boj s výsadkem nepřítele vysazeném do prostoru bojového rozmístění raketového vojska, týlových skladů, zařízení apod., můžeme podle vývoje situace použít jako **vrtulníkový výsadek** do týlu nepřítele. Současně může podle potřeby plnit i další úkoly jako vševojsková záloha.

Vyčleněním **protivýsadkových záloh** vytvoříme reálnější podmínky pro pružnější zásah proti výsadku nepřítele v kterékoliv situaci. Při organizaci protivýsadkové obrany sehrává totiž rozhodující úlohu i **časový interval** od okamžiku rozhodnutí příslušného velitele až po možnost ničení výsadku nepřítele. Čím bude interval delší, tím vytváříme výhodné podmínky pro vysazené jednotky nepřítele. K vyčlenění takovéto možnosti a k podstatnému zvýšení **mo-**

bilnosti bude výhodné mít k dispozici vrtulníky příslušné modifikace pro **přepravu jednotek a bojové techniky vzduchem** k aktivnímu zásahu proti výsadku nepřítele a to v pásmu bojové činnosti, anebo rozmístění vojsk. V závislosti na situaci se vrtulníky mohou podílet na plnění **dalších úkolů** ve prospěch vojsk, včetně **bojové přepravy vzduchem** a vysazení **vrtulníkového výsadku** do týlu nepřítele.

Chceme-li zvýšit účinnost protivýsadkové obrany, můžeme tento problém řešit ve třech variantách:

První varianta vychází z celkových možností všech vojsk podle soudobé organizační struktury. Nevyžaduje žádné organizační změny.

Druhá varianta požaduje vyčlenit u každé motostřelecké [v další etapě i tankové] divize po jednom motostřeleckém praporu s předurčením jako **protivýsadková záloha** bez podstatných organizačních změn. Tato varianta vyžaduje jen dílčí změny v organizaci boje.

Třetí varianta odpovídá nejen požadavkům postupné modernizace, ale vytváří optimální podmínky pro plnění náročných úkolů nejen **protivýsadkové obrany**, ale i požadavkům **soudobé aerizace**. Jde o tato opatření:

a) u vševojskové zejména **motostřelecká divize**:

1. Vytvořit jeden **aeromobilní prapor**, který bude předurčen nejen k boji proti výsadku nepřítele, ale současně může být použit jako **vrtulníkový výsadek**.

2. Organizační strukturu tohoto praporu přizpůsobit pro podstatné zvýšení samostatné bojové činnosti proti výsadku nepřítele začleněním nebo posílením těchto jednotek a prostředků:

- zvýšením počtů účinných protitankových prostředků včetně PTRS,
- zvýšením počtů protiletadlových zbraní a kompletů,
- začleněním dělostřeleckých jednotek včetně minometné baterie pro vedení palby v horském a zalesněném terénu,
- jednotky z roty rušičů od armádního rádiového praporu REB k aktivnímu rušení a zahlušení rádiového provozu u nepřátelského výsadku po vysazení,
- jednotky radiačního a chemického průzkumu s příslušnou technikou,
- ženijní jednotky s příslušnou ženijní technikou a municí k mechanizovanému minování (odminování), ke zřízení zátarasů (průchodů), včetně prvků k zabezpečení pohybu,
- týlové jednotky se zesíleným zdravotnickým zabezpečením.

Ke zvýšení mobilnosti a akceschopnosti praporu vyčlenit **vrtulníkový pluk** ve složení 1 letka Mi-4 (nosnost 14 400 kg) a 2 letky Mi-8 (86 400 kg), dále 1—2 letky vrtulníků palebné podpory Mi-24, které postupně mohou nahrazovat starší typy Mi-4.

b) u vševojskové armády:

1. Vytvořit dva **aeromobilní prapory** (popř. pluk) předurčené pro boj s většími silami nepřátelských vzdušných výsadků.

2. Mimo vrtulníkového pluku mít k dispozici **smíšený vrtulníkový pluk** (1 letka Mi-8, 1 letka Mi-6, 1 letka Mi-24), který se má podílet na ničení výsadku nepřítele ve vzduchu. Např. **vrtulník** Mi-6 je schopen ze speciálních nádrží během několika sekund vyhodit „vodní pumu“ o hmotnosti 12 t. V případě potřeby se vodní náplň nechá zaměnit za zápalné látky, které postříkem

určitého prostoru znesnadní bojovou činnost výsadku nepřítele po vysazení. Obdobně vrtulníků od pluku můžeme využít pro rychlou přepravu mobilní zálohy PVO na požadovaný směr.

Tyto teoretické vývody se mohou zdát neúměrné soudobým možnostem vojsk. Právě proto by bylo nutné přizpůsobit organizační strukturu perspektivním požadavkům a tím vytvořit optimálnější předpoklady pro úspěšné ničení výsadků nepřítele v pásmu vojsk.

Vzhledem k tomu, že aeromobilní prapor by měl být u každé vševojskové divize, mohou se tyto jednotky bezprostředně podílet na ničení výsadků nepřítele při jejich vysazení i na území v rámci teritoria. Přitom jednotlivé aeromobilní prapory — protivýsadkové zálohy od divizí mohou působit při ničení většího výsadku nepřítele i formou soustředění činnosti.

Předpokladem také je, aby programy bojové přípravy zabezpečily těmto jednotkám dokonale procvičit zásady bojové činnosti v týlu nepřítele, jakož i zásady předpokládané činnosti výsadků nepřítele po vysazení a při vedení boje. Vše je také spojeno se znalostí takticko-technických dat jednotlivých zbraní, bojové techniky, bojových možností, organizací jednotek nepřítele až po znalost způsobů jejich ničení, včetně zacházení s kořistní technikou.

Vytvoření protivýsadkové zálohy současně vyžaduje, abychom rozpracovali nejen otázky spojené s výcvikem, ale i součinnostními vztahy a způsobem vedení.

V závěru chci uvést, že v článku jsem uvedl pouze několik možností řešení této problematiky. Otázky výcviku, vedení boje, sladění s územními orgány, popř. plánování si zasluhují samostatný článek. Bude vhodné též věnovat pozornost ničení speciálního výsadku nepřítele.